

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 lutego 2023 r.

Pozycja 44

POSTANOWIENIE

z dnia 5 października 2022 r.

Sygn. akt Ts 298/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 191¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 328 § 4 ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 45 ust. 1 oraz z art. 79 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 391¹ ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 4) art. 394³ ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 45 ust. 1; 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 79 ust. 1, a także z: art. 176 ust. 1 i art. 2 Konstytucji;
- 5) art. 398² § 4 w związku z art. 424¹² ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 6) art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) „w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości:
 - a) zaskarżenia postanowienia Sądu:
 - o odrzuceniu skargi,
 - oddaleniu skargi,
 - odmowie zwolnienia od kosztów sądowych;
 - b) możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania toczącego się wskutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania”,
z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7;
art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176
ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2;
art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji,
„lub alternatywnie o uznanie w całości” przywołanej wyżej ustawy w takim samym zakresie,

z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 i 7; art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. Skarga konstytucyjna M.J. (dalej: skarżący), reprezentowanego przez pełnomocnika z wyboru, została złożona 6 grudnia 2021 r. (data nadania) na tle następujących spraw.

1.1. Zarządzeniem sędziego Sądu Rejonowego w K. z 10 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]) zwrócono skarżącemu pozew o obniżenie alimentów, z powodu nieusunięcia braków formalnych pozwu. Postanowieniem tego sądu z 28 grudnia 2020 r. (sygn. akt jw.) odrzucono wniosek skarżącego o zwolnienie od opłaty od uzasadnienia wskazanego zarządzenia.

Następnie Sąd Okręgowy w K. (w sprawie o sygn. akt [...]) postanowieniem z: a) 6 kwietnia 2021 r. oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia na zarządzenie z 10 listopada 2020 r.; b) 5 maja 2021 r. odrzucił wniosek skarżącego o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z 6 kwietnia 2021 r.; c) 6 maja 2021 r. odrzucił zażalenie na zarządzenie z 10 listopada 2020 r.; d) 21 czerwca 2021 r. odrzucił wniosek skarżącego o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z 5 maja 2021 r.; e) 9 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono zażalenie na postanowienie z 6 maja 2021 r.; f) 29 września 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono zażalenie na postanowienie z 9 lipca 2021 r.; g) 16 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono zażalenie na postanowienie z 29 września 2021 r.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K. z 10 września 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucona została, wniesiona przez skarżącego skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, prowadzonej przed Sądem Rejonowym w K. pod sygn. akt [...] oraz przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt [...] i [...]. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K. z 4 października 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono zażalenie na postanowienie z 10 września 2021 r. Następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 22 października 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, prowadzonej przez Sąd Rejonowy w T. w sprawie o sygn. akt [...], a postanowieniem tego sądu z 12 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucone zostało zażalenie na postanowienie z 22 października 2021 r.

1.2. Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 15 grudnia 2020 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego o ustalenie, wniesione przeciwko Getin Noble Bank S.A. z uwagi na oczywistą bezzasadność powództwa.

Sąd Apelacyjny w W. (w sprawie o sygn. akt [...]) postanowieniem z: a) 7 maja 2021 r. oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od wniosku o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku; b) 8 czerwca 2021 r. odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z 7 maja 2021 r.; c) 16 czerwca 2021 r. odrzucił wniosek skarżącego o sporządzenie uzasadnienia wskazanego wyroku. Następnie dwoma postanowieniami z: a) 26 sierpnia 2021 r. odrzucił wnioski o sporządzenie uzasadnień postanowień z 8 i 16 czerwca 2021 r.; e) 22 września 2021 r. odrzucił wnioski o sporządzenie

uzasadnień postanowień z 26 sierpnia 2021 r.; f) 27 października 2021 r. odrzucił wnioski o sporządzenie uzasadnień postanowień z 22 września 2021 r. Pismem pracownika Biura Obsługi Interesantów I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w W. z 2 listopada 2021 r. poinformowano skarżącego, iż kolejne jego wnioski w sprawie traktowane będą jako nadużycie prawa procesowego i pozostawiane w aktach bez rozpoznania.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z 21 września 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono, wniesioną przez skarżącego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W. w sprawie o sygn. akt [...].

1.3. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 22 października 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono wniesioną przez skarżącego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przez Sąd Rejonowy w T. pod sygn. akt [...]. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które zostało odrzucone postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 12 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]).

2. Pismem z 22 lutego 2022 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego odniósł się do zarządzenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 3 lutego 2022 r. (doręczonego 16 lutego 2022 r.). Natomiast pismem z 6 czerwca 2022 r. (data nadania) ustosunkował się do zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 18 maja 2022 r. (doręczonego 31 maja 2022 r.) wzywającego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: „1) wskazanie ostatecznego orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, wydanego w sprawie objętej skargą konstytucyjną; 2) wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone; 3) uzasadnienie niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, wskazanymi w skardze jako wzorzec kontroli”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Trybunał poddaje zatem kontroli konstytucyjnej konkretną normę, która stała się podstawą wydania ostatecznego orzeczenia o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego, określonych w Konstytucji (zob. wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51). Z tego względu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przewiduje, że skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone. Skarga konstytucyjna jako środek prawny inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym ma zatem charakter abstrakcyjno-konkretny, gdyż jej wniesienie wymaga wykazania: naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrak-

cyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. wyroki pełnego składu TK z: 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93). Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, oceniając sposób naruszenia wskazany w skardze konstytucyjnej, związany jest zarówno zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK), jak i treścią załączonych do skargi konstytucyjnej orzeczeń (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK). Z mocy art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, spoczywa na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115).

Badana skarga konstytucyjna nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania wolności lub praw skarżącego oraz sposobu w jaki jego zdaniem, zostały one naruszone. Nie spełnia także określonego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK wymogu uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. W *petitum* skargi skarżący zarzucił wskazanym przepisom ustawy (przedmiot kontroli) niezgodność ze wskazanymi przepisami Konstytucji (wzorzec kontroli). Jednak uzasadnienie skargi, za wyjątkiem poszczególnych cytatów z orzeczeń Trybunału i wskazywania nieskonkretyzowanych, ogólnych twierdzeń, nie zawiera argumentów ani dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych norm. Skarżący nie wskazał, jakie jego prawa lub wolności wynikające ze wskazanych przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób zostały naruszone przez oparcie wskazanych orzeczeń na kwestionowanych w skardze przepisach prawa. Nie wskazał także związku zachodzącego między naruszeniem praw podmiotowych i ostatecznym orzeczeniem jako środkiem naruszenia oraz niekonstytucyjnością podstawy prawnej tego orzeczenia, co stanowi zasadniczy wymóg skargi konstytucyjnej, wynikający bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. wyroki pełnego składu TK z: 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07 OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93). Ponieważ związek ten nie wynika z treści badanej skargi oraz wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia, skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienia TK z: 22 maja 2018 r., sygn. Ts 27/17, OTK ZU B/2018, poz. 119; 16 lipca 2018 r., sygn. Ts 212/17, OTK ZU B/2018, poz. 169; 11 września 2018 r., sygn. Ts 18/17, OTK ZU B/2019, poz. 150; 21 maja 2019 r., sygn. Ts 51/18, OTK ZU B/2020, poz. 174; 16 października 2019 r., sygn. Ts 232/17, OTK ZU B/2020, poz. 39; 14 listopada 2019 r., sygn. Ts 13/19, OTK ZU B/2020, poz. 63). W przeciwnym razie żądanie kontroli w trybie skargi konstytucyjnej byłoby oderwane od rozstrzygnięcia kształtującego prawa lub obowiązki skarżącego jako konkretnego, zindywidualizowanego podmiotu (zob. wyrok z 3 czerwca 2020 r., sygn. SK 36/19, OTK ZU A/2020, poz. 23), co naruszałoby – wynikający z art. 79 ust. 1 Konstytucji – wymóg wykazania doznania naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw o charakterze osobistym i bezpośrednim (zob. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r. sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35). Skarżący wniósł jedną skargę konstytucyjną obejmującą kilka, niezwiązanych ze sobą spraw cywilnych, zakończonych wydaniem różnych orzeczeń. Uzasadnienie skargi nie wskazuje jednak w jaki sposób kwestionowane przepisy doprowadziły do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego przez zdeterminowanie treści orzeczeń wydanych w poszczególnych sprawach objętych wniesioną skargą konstytucyjną. Okoliczność ta stanowi ujemną przesłankę procesową w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok

TK z 19 lipca 2022 r., sygn. SK 20/19, OTK ZU A/2022, poz. 52 oraz postanowienie TK z 6 czerwca 2018 r., sygn. SK 44/15, OTK ZU A/2018, poz. 37). Powyższe wątpliwości nie zostały również wyjaśnione w piśmie skarżącego, wniesionym 6 czerwca 2022 r., stanowiącym odpowiedź na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 18 maja 2022 r., wzywające zarówno do określenia sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw wynikających ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji, jak i do uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Okoliczności te przesądzają, iż skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p.TK. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.